

Monumentnummer*: 523121

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82863/26

Woonplaats* **Zoelmond** Gemeente* **Buren** Provincie* **Gelderland**

Locatiennaam **Zoelmond** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Beusichem** Sectie* **B** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
1593

Omschrijving**

Inleiding

HERENHUIS met HEK en KOETSHUIS uit 1908 met aangebouwde 19de eeuwse SCHUUR. De eerste steen van het woonhuis is op 30 juni 1908 gelegd door C.A. van der Willigen. De architect is onbekend. Het woonhuis is gebouwd in overgangsarchitectuur met stijlinvloeden van de neorenaissance. Het vrijstaande object bevindt zich in de dorpskern van Zoelmond en is gesitueerd op de zuidoostelijke hoek van het Plein en de Zandweg. Sedert de aanleg van de Zandweg als doorgaande verbindingsweg naar Buren, oogt dit deel van het Plein als het begin van de straat Hoogeinde. Het object is samengesteld uit een woonhuis annex koetshuis en een oudere schuur die tegen elkaar zijn gebouwd. Alle onderdelen hebben de hoofdingang aan de zijde van het Plein. De voorgevel van het koetshuis wijkt iets terug ten opzichte van de schuur ter linker, en het woonhuis ter rechter zijde. De smalle strook tussen de gevelwand en de openbare weg wordt alleen ter plaatse van het woonhuis afgescheiden door een HEK. De vrijstaande schuur in de achtertuin valt buiten de bescherming.

Omschrijving

Blokvormig HERENHUIS van twee bouwlagen en zolderverdieping op rechthoekig grondplan. De kap van de zolderverdieping bestaat uit een plat met vier schilden. De dakschilden zijn gedekt met rode Hamerpannen en wateren af via een bakgoot op bewerkte klossen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In de dakschilden aan de linker en rechter zijde bevinden zich schoorstenen met uitgemetselde top, alsmede kleine houten dakkapellen met draairaampjes. Aan de voorzijde van het pand doorbreekt een Vlaamse gevel met openslaande ramen de gootlijst. De afgewolfde aankapping is met pannen gedekt. De bakstenen GEVELS zijn in kruisverband gemetseld en worden sterk geleed. De verticale geleding bestaat uit (hoek-)lisenen. De voorgevel heeft bovendien een middenrisaliet. De horizontale geleding van de gevels bestaat uit een gepleisterde plint met waterslaglijst, een uitgemetselde sierlijst ter hoogte van de verdiepingsvloer (kettingmotief van rechthoekjes), een afsluitende sierband met meerdere kleuren baksteen en profielstenen. De smeedijzeren ankers hebben een sierlijke vorm met omgekrulde uiteinden. Het merendeel van de uitgespaarde gevelopeningen is rechthoekig van vorm en wordt afgesloten door een blinde segmentboog. De segmentbogen hebben imitatie sluitstenen. De boogvelden zijn gevuld met metselmozaïek. De lekdorpels zijn uitgevoerd in hardsteen. Het merendeel van de ramen betreft schuiframen met meerruits bovenlichten. De kozijnen zijn bewerkt.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft in het midden een risaliet met ingangsportiek: hardstenen stoep, dorpel en neuten; betegelde wanden; paneeldeur met een smeedijzeren rooster. Het portiek wordt afgesloten door een korfboog die twee kleinere rondbogen met deelzuiltje omvat. Aan weerszijden van het portiek bevinden zich twee enkelruits schuiframen met achtruits bovenlichten. De verdieping heeft boven het portiek een t-schuifraam met achtruits bovenlicht. Dit raam wordt aan weerszijden geflankeerd door twee gekoppelde identieke ramen.

De RECHTER ZIJGEVEL aan de Zandweg heeft in het midden een liseen en twee vensteropeningen in beide bouwlagen. De ramen zijn van hetzelfde type als in de voorgevel. De LINKER ZIJGEVEL van het woonhuis wordt grotendeels aan het zicht onttrokken door het koetshuis.

De ACHTERGEVEL heeft in het midden een paneeldeur met bovenlicht. Naast deze deur is een gedenksteen ingemetseld met het opschrift: "EERSTE STEEN GELEGD / DOOR / C.A. VAN DER WILLIGEN / 30 JUNI 1908". Links hiervan bevindt zich een dubbele schuifdeur ter plaatse van de kamers en suite. Tegen dit deel van de achtergevel is een fraai bewerkte houten veranda met zinken roevendak gebouwd. Rechts hiervan bevindt zich een w.c.-raampje en een keukenraam (schuifraam met achtruits bovenlicht). De verdieping telt drie T-schuiframen met achtruits bovenlichten en een klein draairaampje. De RUIMTELIJKE INDELING van het woonhuis bestaat uit een middengang van voor- tot achtergevel; kamers en suite in de rechter beuk; eetkamer, dwarsgang met trap en keuken in de linker beuk. Het INTERIEUR is intact bewaard gebleven met veel oorspronkelijke elementen, zoals in de kamers en suite plafonds met gestucte middenstukken in Art Nouveau-stijl en klassieke lijsten rondom (parel- en lauwerkranslijsten met bladmotieven en palmetten), vouwblinden, zwart marmeren schoorsteenmantels met daarboven pilasters die een fries van zonnebloemen ondersteunen; in de gang wit marmeren vloer en plint, paneeldeuren, gemarmerde lambrizing; in de eetkamer een eenvoudige zwart marmeren schoorsteenmantel, balklaag en vouwblinden; in de dwarsgang een houten trap met balustervormige trappaal, geprofileerde handlijsten en gietijzeren spijlen; in de kelder een vloer van rode plavuizen en troggewelven op ijzeren liggers; in de keuken een schouw en (vitrine-)kasten.

Eénlaags KOETSHUIS met zolder op rechthoekig grondplan. De bakstenen gevels zijn in kruisverband gemetseld. De plint is grijs gepleisterd.

De uitgespaarde gevelopeningen in de VOORGEVEL zijn segmentboogvormig afgesloten. De symmetrische indeling bestaat uit een getoogde opgeklampte dubbele deur met aan weerszijden een hoog venster met vierruits onderraam en vierruits bovenlicht. Het zolderluik bestaat uit een dubbele deur met vierruits raampjes in de bovenpanelen. De verdiepingsvloer wordt gemarkeerd door een uitgemetselde sierlijst (identiek aan die van het woonhuis. De uitgespaarde gevelopeningen in de ACHTERGEVEL worden afgesloten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door blinde segmentbogen met metselmozaïek in de boogvelden. In de begane grond bevinden zich een T-schuifraam met negenruits bovenlicht en een deur met zesruits bovenlicht. Het rechthoekige zolderluik bestaat uit een dubbele deur met glas in de bovenpanelen. Het wolfdak is gedekt met gesmoorde oud-Hollandse pannen en watert af via op de muur gelegde bakgoten. De dakranden aan de korte zijden zijn voorzien van windveren.

Het INTERIEUR van het koetshuis bestaat uit een stalling aan de straatzijde en een berging annex bijkeuken met pomp, hoekschouwtje en poepdoos aan de achterzijde. De draagconstructie van de beschoten zolder bestaat uit vier schenkelspanten met nokstijlen.

Stenen SCHUUR met middenlangsdeel op rechthoekig grondplan. De handvorm bakstenen gevels zijn in kruisverband gemetseld. De uitgespaarde gevelopeningen zijn rechthoekig van vorm en worden afgesloten door rollagen. De voor- en achtergevel hebben in het midden een fors kozijn waarin een opgeklampte deeldeur met middeler, en een dubbel zolderluik. De deeldeuren worden aan weerszijden geflankeerd door een raam: vierruits ramen in kozijnen met vellingen in de achtergevel, niet oorspronkelijke negenruits ramen in de voorgevel. In de achtergevel bevinden zich bovendien een opgeklampte mestdeur en twee hardstenen afvoergootjes. De linker zijgevel heeft vier hoog in de gevel geplaatste kleine, tweeruits raampjes.

Het hoge wolfdak is gedekt met gesmoorde oud-Hollandse pannen en watert aan de linker zijde af via een niet oorspronkelijke mastgoot. De houtconstructie in het interieur bestaat uit vijf genummerde ankerbalkgebinten waarvan er twee dicht tegen respectievelijk de voor- en achtergevel staan. De zoldering is vernieuwd. De kappantanten bestaan uit dekbalkjukken waarop schaarspanten.

Het eenvoudige smeedijzeren HEK is bevestigd tussen acht achzijdige stenen stoeppalen.

Waardering

HERENHUIS met HEK en KOETSHUIS uit 1908 en 19de eeuwse SCHUUR.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed voorbeeld van een blokvormig herenhuis annex koetshuis uit 1908 met stijlinvloeden van de neorenaissance. Het gaaf bewaard gebleven woon- annex koetshuis valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten, zoals goede verhoudingen, rijke ornamentiek en een zorgvuldige detaillering in kleur- en materiaalgebruik. Het interieur is intact en bevat een groot aantal bijzondere elementen. De oudere landbouwschuur is een goed en redelijk gaaf voorbeeld in in- en exterieur van een 19de eeuwse schuur met middenlangsdeel en hoge hooizolder.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de markante situering op een hoek van het Plein waar twee invalswegen bij elkaar komen. Het object vormt een waardevol ensemble met de omringende agrarische bebouwing aan de zijde van de straat Hoogeinde. Het object is van bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp Zoelmond.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Woningen en woningbouwcomplexen

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Woonhuis(K)

Boerderij (M)

Functie

Koetshuis(L)

Woonhuis

Schuur(M)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument